GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Duminec'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu sėu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 17. Joi, 2|14 Martiu 1878.

Ei canta, ei descanta.

Brasiovu, 13 Martiu 1878.

In fine maghiarii au venitu la cunoscintia. Ei vedu ca au comisu o mare nedreptate façia de romani si in specialu façia de romanii din Transilvani'a si le pare reu de ce au facutu. O neintielegere órba a adusu cu sine cá maghiarulu se tacseze reu, se despretiuiésca pe romanu cá pe unu lasiu si tradatoriu. Dér' multiamita ceriului astadi a disparutu ori-ce banuiéla de feliulu acest'a si maghiarii s'au convinsu ca s'au insielatu, ca romanii nu erau asia precumu o fatala mistificatiune ii facea se apara.

Da, maghiarii au gresitu multu contra compatriotiloru loru si acuma vedu ca este o datoria a face bine ce au stricatu, si acést'a catu mai in graba pana candu inca nu va fi prea tardiu.

Cum? Ce s'a intemplatu? voru intrebá cetitorii nostri surprinsi. Se se fi chimbatu óre maghiarii peste nópte deodata atatu de multu, incatu se recunósca ca romanii merita se fia tractati din partea loru cá frati, ca este timpulu supremu cá natiunea maghiara se intinda man'a de impacare romaniloru din aceste tieri? Din nefericire nu potemu se impartasimu cetitoriloru nostri o veste atatu de imbucuratóre. Ceea ce le potemu spune este inse cu tóte aceste de mare valóre pentru relatiunile dintre maghiari si romani.

Maghiarii au descoperitu in adeveru, ca a fostu o mare eróre din partea loru de a ne tiené de muscali pe candu noi eramu romani verdi cá stejariulu. Foile loru venu a recunósce pe façia acést'a gresiéla, dér' — cu mare parere de reu trebuie se-o spunemu — inca nu au castigatu atat'a incredere in noi cá se créda ca acést'a schimbare la façia s'ar' fi produsu prin noi insine. Déca astadi numai suntemu muscali naintea loru, acést'a nu e nicidecumu meritulu nostru, ci este dupa parerea compatriotiloru maghiari — se nu ve speriati — totu numai meritulu moscovitului, ca-ci déca acest'a nu s'ar' fi portatu atatu de reu cu fratii nostri de peste Carpati, noi, dupa logic'a foiloru maghiare, anevoie amu fi incetatu de a remané cu trupu si cu sufletu muscali.

Nu voimu se facemu gluma intr'o cestiune atatu de delicata, care atinge córd a cea mai fina a patriotismului nostru. Dér' cetésca ori-cine negru pe albu si se va convinge, ca asia este cumu dicemu noi. Guvernamentalulu „Pester Lloyd" fói'a cea mai cetita in Ungari'a, aduce in numerulu seu dela 10 Martiu a. c. o notitia scrisa in tonulu unui comunicatu, unica si picanta in feliulu ei, care suna din cuventu in cuventu asia: „Romanii „din Transilvani'a sunt, dupa cumu ni se scrie, „in urm'a evenemintelor celoru mai noui din „Orientu cu totulu altfeliu dispusi. Procederea „Russiei façia cu Romani'a a nimicitu cu deseversire „entusiasmulu romaniloru transilvani pentru poterea „nordica. Pe candu inca in anulu trecutu se serbá „fiecare victoria russésca cu musica si cu banchete, „nu se mai gandesce acuma nimenea la de aceste. „Chiaru si Exaltadosii (escentricii) dintre romanii „de acolo vorbescu acuma cu mania si ura despre „aceea ca connationalii loru au fostu insielati de „catra Russi'a si alipirea la ide'a de statu ungaru „incepe earasi a prinde radacini."

Aceste le cetimu intr'o fóia, care pretinde a fi seriósa si despre care se dice ca primesce inspiratiuni directe dela ministrulu nostru de esterne. Va se dica, dupa „Pester Lloyd", romanii din Transilvani'a fara esceptiune au fostu entusiasmati pentru Russi'a si numai pentru Russi'a si au serbatu tóte victoriele russesci. Din espunerile acelei foi resulta mai departe, ca déca nu ar' fi obvenitu incidentulu cu Basarabi'a, romanii ar' contiuná a fi cei mai entusiasti russi. Pe ce se baséza acést'a parere a fóiei guvernamentale? De unde 'si-a trasu informatiunea? Póte se aduca o singura dovéda pentru asertiunea s'a?

Déca a domnitu si domnesce vreunu entusiasmu intre romani, atunci elu n'a fostu produsu prin succesele armeloru russesci, ci numai prin vitej'a admirabila a armatei romane. Maghiarii s'au potutu entusiasmá pentru turci, cumu nu s'ar' fi entusiasmatu dér' romanii vediendu faptele gloriose ale fratiloru loru de dincolo de Carpati? Entusiasmulu romaniloru pentru russi a esistatu in fapta numai in colónele foiloru maghiare. Aceste 'si-au datu tóta silinti'a se-i faca pe romani russi, pentru-ca nu simpathisau cu turcii. Totu ce nu era turcu, era naintea loru o unélta a moscovitului. Maghiarii uitara, ca cestiunea Orientului nu este numai o cestiune de potere a ursului nordicu, ci ca ea este in prim'a linea o cestiune a libertatii si esistentii nationale a popóreloru chrestine orientale. A te entusiasmá pentru caus'a drépta a popóreloru din Orientu nu insémna dér' inca nicidecumu a fi russu.

Déca amu potutu fi considerati dér' de russi, nu este vin'a nóstra ci a maghiariloru, cari vedeau in totu romanulu unu instrumentu servilu alu moscovitului. Ei canta, ei descanta. Ei ne sustitiunau de simpathii russesci si totu ei trebuie se constate acuma ca nu suntemu russi. Asia este, adeveru dicu, nu suntemu si nu voimu se fimu russi tocmai asia, precumu nu voimu se ne facemu maghiari. Suntemu si vomu remané in patri'a acést'a pentru tóte timpurile — romani.

Cartea rosia.

Avemu si noi cartea rosia, precumu are Angli'a cartea venata, Romani'a cartea verde s. c. l. Aceste carti contienu corespondintie diplomatice de ale ministeriului de esterne respectivu, cari se depiéza din archiva, se revedu si se dau la tipariu. Dupa colórea invelitórei, cartile se numescu apoi cartea rosia, galbena s. c. l. Cartile astfeliu compuse se impartu membriloru din parlamente, cu scopu cá acesti'a, representantii poporului, se se póta informá mai detaiatu despre atitudinea guvernului in cestiunile esterióre. Scopulu acost'a de regula nu se ajunge mai de locu si numai incatu privesce parlamentulu anglesu, se póte dice, ca este atinsu. Caus'a pentru care, cu tóta publicarea acestoru corespondintie diplomatice, parlamentele afla atatu de greu adeverulu si sunt in generalu fórte puçinu séu neindestulitoriu informate despre mersulu politicei esterióre, este lesne de intielesu. Pentru antaiu ministrii respectivi nu dau pe façia tóta corespondinti'a, dér' nici macaru partea cea mai esentiala a ei, ci in cartile rosii, verdi s, a. vede lumin'a dilei de regula numai o parte a corespondintieloru diplomatice si inca cea mai puçinu insemnata. Ministrulu 'si alege piesele, a caror'a publicare nu i se pare neoportuna, si inca si pe aceste le revede si le corege mai antaiu cu mare bagare de séma. Apoi déca printre corespondentiele publicate se si afla vreun'a mai importanta, acést'a se refera negresitu la unu evenementu mai vechiu, care este deja cunoscutu din diuarie, desi póte nu cu tóte detaiurile sale. Este naturalu, ca ori-ce ministru se va sfii a publicá acte referitórie la cestiuni pendente,despre cari inca nu s'a inchiaiatu corespondinti'a. Din tóte aceste cause collectiunile de documente diplomatice, numite cartea rosia, veneta, verde s. c. l., au mai multu o importantia istorica si prin urmare potu fi unu óre-care indreptariu, dér' nu sunt de ajunsu spre a servi de basa a judecatii, ce voiescu se'si-o formeze parlamentele asupra politicei actuale a guverneloru. Camer'a tierii in cele mai multe casuri nu va poté cunósce asiadér' adeverat'a situatiune politica, de aceea devine si control'a, ce voiesce se o esercite asupra politicei guvernului, illusoria si institutiunea de carti venete, rosii s. a. nu'si ajunge prin urmare scopulu.

La noi in monarchia control'a afaceriloru esterne o au in poterea legiloru dualistice nu camerele din Vien'a si Budapest'a, ci delegatiunile, adeca representatiunile esite din sinulu ambeloru parlamente. Delegatiunile votéza budgetulu pentru trebuintiele armatei comune. Contele Andrásy cá ministru comunu de esterne are a respunde numai delegatiuniloru asupra atitudinei sale si de aceea si cartea rosia, prin care voiesce se'si justifice politic'a, a fostu presentata delegatiuniloru si impartita intre membrii loru. Cartea rosia pórta titululu: „Acte din corespondenti'a ministeriului comunu imp. si reg. de esterne in cestiuni orientale dela 16 Maiu 1873 pana la 31 Maiu 1877". Ea contiene pe 765 pagine 1083 de piese c'unu apendice. Collectiunea e dér' destulu de mare si domnii delegati unguri si nemti au destulu de lucru cu cetirea si studiarea acestoru 1083 de piese justificative ale politicei contelui Andrásy.

Déca inse isi voru si dá silintia a ceti tomulu celu grosu de 765 pagine, mai intielepti nu se voru face, mai multu nu voru aflá despre politic'a cabinetului nostru decatu au sciutu. Din tóte 1083 acte, ce contiene acestu tomu, resulta numai una cu claritate, ca Andrásy a intrebuintiatu la fiacare ocasiune tóta poterea dialecticei sale spre a face pe turcu se intieléga, ca asia numai merge, ca trebuie se schimbe metodulu de guvernare turcescu, se fia mai cu crutiare façia de interessele chrestiniloru, se introduca reforme seriόse pentru imbunatatirea sórtei loru. Intr'unu tonu amicabilu dascalesce Andrásy necontenitu pe guvernulu otomanu, ei da consilii binevoitórie si'lu admonéza se se pórte cu moderatiune si intieleptiune cá se nu provóce incurcaturi. Tóte aceste admonitiuni remasera fora resultatu, ba produsera inca efectulu contrariu, ca-ci guvernulu turcescu, pare ca totu inadinsu, continuà a procede totu cu aceea-si nepasare, totu in modulu acelu provocatoriu in afacerea cu insurgentii s. a. s. a. „Guvernulu otomanu suscita tóte cestiunile ardente si pe lenga greutatile ce ne prepara noue, se espune numai la complicatiuni grave." Aceste cuvinte le adresséza contele Andrásy contelui Ludolf in depesi'a dela 21 Octobre 1873 superatu asupra procederei celei fora crutiare a turciloru façia cu refugiatii bosniaci.

Prim'a piesa a cartei rosie este aretarea ce-o face generalulu Mollinary lui Andrásy ddto Agram 16 Iuniu 1873 despre aceea, ca in 15 l. a au trecutu pe pamentu ungurescu 24 comercianti bosniaci din tienutulu Banjalucei, cari s'au fostu plansu la autoritatile turcesci si la Sultanulu, ca sunt prea asupriti, din care causa i-a amenintiatu caimacamulu cu spendiuratórea. Andrásy in instructiunile sale dice, ca „noi nu putemu interveni nicidecumu", dér' spera ca autoritatile turcesci voru aplaná lucrulu, ceea ce inse nu s'a intemplatu. Cu afacerea acést'a a refugiatiloru se ocupa capitolulu antaiu. Capitolulu 2-lea se refera la o reclamatiune a guvernului nostru provocata prin incidentulu, ca turcii nu voiau se dé voia locuitoriloru din Durazzo, cá se traga clopotele la diu'a de 18 Aug. onomastic'a Maj. Sale imperatului si regelui. In fine dupa o lunga corespondintia au concesu turcii, cá se se traga clopotele celu puçinu in dumineci si in serbatori in bisericele chrestine. (Turcii, se vede, ca se temeau, cá se nu se alarmeze poporatiunea, se nu se chiame cumva la arme prin sunetulu clopoteloru.) Alu treilea capitolu, care contiene corespondentie pana la 17 Maiu 1875 se refere la macelulu dela Podgoriti'a si la negotiatiunile in privinti'a acést'a cu Pórt'a si cu Muntenegru. La 17 Maiu 1875 anuncia consululu Wassiciu aplanarea acestei afaceri. Depesiele Nr. 99—292 dela 13 Aprile 1875 pana la 13 Aprile 1876 se ocupa cu isbucnirea insurrectiunei in Herzegovin'a. Si in cestiunea acést'a, cá in tóte, proclama contele de Andrásy principiulu de neinterventiune si astépta

aplanarea nemultiamiriloru dela initiativ'a guvernului turcescu. La 7 Aug. 1875 insciintiéza Andrásy pe contele Zichy, ambassadoru in Constantinopolu, ca cele 3 imperatii s'ar' fi unitu a face o pressiune asupra guvernului turcescu si totodata si asupra insurgentiloru. In urm'a acést'a propune, cá se se instituie o comissiune consulara europeana. Ide'a la acést'a a venitu cumu se vede din depesi'a Nr. 114 dela cabinetulu din St. Petersburg.

La 14 Aug. 1875 referéza Andrásy despre o intrevorbire, ce a avut'o cu principele Milanu, in care l'a admoniatu se nu se incurce cumva in resbelu cu Turci'a. Alte depesie spunu, ca insurectiunea s'a estinsu si asupra Bosniei. Nr. 202 contiene depesi'a renumita a c. Andrásy, in care cere cá inalt'a Pórta se introduca reforme in provinciile resculate. Generalulu Rodich e tramisu spre a se intielege cu insurgentii, elu referéza lui Andrásy (Nr. 291), acest'a scrie la Petersburgu. Nr. 293—316 se refere la tiraniele dela Tatar-Bazardjik, la schimbarea ministeriului in Belgradu si la omorulu consuliloru dela Salonicu. Nr. 326 contiene m e m o r a n d u l u d e B e r l i n u, dela 12 Maiu 1876. Nr. 336—348 se refere la negotiarile cu Angli'a, care refusa a se alaturá la acelu memorandu. Urméza negotiari pentr'unu pasu colectivu alu poteriloru spre a impedecá actiunea iminenta a Serbiei si a Muntenegrului. Andrásy declara in cateva depesie, ca nu va suferi, cá resultatulu resbelului se atinga cumva interessele austro-ungare. Urméza intrevederea dela Reichstadt, la care s'a stabilitu din nou principiulu neinterventiunei, cumu se vede din cateva telegrame.

Unele piese vorbescu despre inchiderea portului dela Kleck. Alte depesie se referescu la schimbarea domniei in Turci'a si la resbelulu serbo-turcescu. O multime de depesie se ocupa cu aflarea unui modu de procedere comunu alu poteriloru spre realisarea pacii, pana ce in urm'a ultimatului russescu 31 Oct. 1876 se inchiaie armistitiulu. Angli'a proiectéza tienerea unei conferentie la Constantinopolu (Nr. 834), despre care se schimba multe depesie. Piesele Nr. 876—911 se referescu la reclamatiunile contra guvernului serbescu in afacerea „Maros“ si „Radetzky“. De inchiaierea conferintiei, de incercarile turcesci spre introducerea constitutiunei si de pacea Serbiei cu Turci'a se ocupa piesele pana la Nr. 995. Dupa aceea urméza negotiarile de pace cu Muntenegru, cari inse n'avura nici unu resultatu. Multe depesie vorbescu despre protocolulu din Londonu, despre calatori'a lui Ignatieff. Cont. Andrásy 'si da silintia a face pe Turci'a cá se priméscа protocolulu din Londonu (Nr. 1043), dér' inzedaru. Pórt'a nu vrù se intieléga si Andrásy dise, ca Turci'a periclita pacea europeana prin aceea, ca refusa a primi acelu protocolu si ca responsabilitatea va cadé asuprai. Armistitiulu cu Muntenegru se rumpe (Nr. 1073) si Russi'a declara resbelu Turciei. Piesele ultime se referescu la pasii ce i-au intreprinsu guvernulu austro-ungaru spre a asigurá libertatea Dunarii. Apendicele contiene intre altele doue planuri de organisatiune russesci, unulu pentru Bulgari'a, altulu pentru Bosni'a si Herzegovin'a, apoi protocólele conferintiei dela Constantinopolu. Acest'a este pe scurtu cuprinsulu cartei rosie.

Archiducele Franciscu Carolu †.

O mare perdere a suferitu monarchulu nostru cas'a domnitória imperiala si regala prin mórtea bunului si de toti iubitului archiduce alu Austriei F r a n c i s c u C a r o l u I o s i f u. Elu s'a nascutu in 7 Decembre 1802 si a fostu alu treilea fiiu alu imperatului Franciscu I si alu Mariei Theresiei de Sicili'a. Archiducele Franciscu Carolu a fostu alu treilea fiiu alu imperatului Franciscu, fratele imperatului Ferdinandu si tata alu Majestatii Sale imperatului si regelui nostru. Dupa ce 'si-a finitu studiale a intreprinsu archiducele repetite calatorii; de altmintrea nu s'a amestecatu nicidecumu in politica si in afacerile de statu, ear' candu a abdicatu imperatulu Ferdinandu la 2 Decembre 1848 archiducele a renuntiatu la tronu in favorulu fiiului seu F r a n c i s c u I o s i f u. Archiducele a fostu casatoritu dela 4 Novembre 1824 cu archiduces'a Sofi'a, princessa regala de Bavari'a, care a muritu in 28 Maiu 1872. Din casatori'a acést'a s'au nascutu patru fiii: Franciscu Iosifu imperatu si rege alu Austro-Ungariei, archiducele Ferdinandu Max, archiducele Carolu Ludovicu si archiducele Ludovicu Victoru. Archiduces'a Mari'a An'a Carolin'a nascuta la 27 Octobre 1835 a muritu la 5 Febr. 1840.

Archiducele Franciscu Carolu a fostu unulu din cei mai poporali ómeni ai Vienei. Poporulu 'lu iubiea, pentru-ca erá unu binefacatoriu, unu protectoru alu celoru lipsiti. Liberalitatea lui devenise proverbiala. Archiducele, candu se aflá in Vien'a, isi facea regulatu preumblarea s'a in Prater, intr'o careta de gala cu siese cai albi si cu doui calareti inainte. Elu singuru mai observá vechi'a pompa la preumblarile sale. Candu se vedea venindu in caret'a lui, multi stateau pe locu si'lu salutau. Archiducele erá unu protectoru alu tuturoru institutiteloru de binefacere, elu se ocupá afara de acést'a cu art'a, cu teatrulu, numai cu politic'a nu. Adeveratu, ca din candu in candu totu mai vorbiea cate ceva si despre eveneminte politice, dér' atunci mai totdeauna isi esprimá temerile si ingrigirile, ce le avea pentru viitoriu. Elu erá pessimistu in politica. Cu atatu mai multu se interessá inse de politica soçi'a s'a, repausat'a archiducesa Sofi'a. Acést'a se interesá viu de afacerile statului, pe candu archiducele remase unu simplu spectatoru.

Inmormentarea archiducelui avù locu Marti la 12 Martiu cu ceremonialulu indatinatu. Intre principii, cari au asistatu la inmormentare, se vedea principele Leopoldu alu Bavariei cu archiduces'a Gisel'a si principele Amadeu alu Italiei. Tóta poporatiunea capitalei a participatu la marea ceremonia funebra. Multe lacrimi voru fi cursu in diu'a acést'a, ca-ci archiducele era unu maranimosu amicu si protectoru alu celoru lipsiti.

Din camer'a austriaca.

Nimicu nu arunca o lumina mai mare asupra situatiunei interne a unui statu, cá o desbatere budgetaria. Indata ce e vorb'a de bani, de cheltuieli si venituri, de dari directe si indirecte, desbaterile devinu mai seriose si fiacare deputatu simte in gradu mai mare responsabilitatea ce-o are façia de alegatorii sei, façia de tiéra. Desbaterea budgetara, care avù locu dilele trecute in camer'a austriaca, este in privinti'a acést'a fórte interessanta si caracteriséza de ajunsu situatiunea politica presenta a Austriei. In combaterea budgetului opositiunea s'a indreptatu mai cu séma contra sistemului domnitoriu. Eaca ce dise deputatulu dalmatinu M o n t i :

„Atatu monarchi'a catu si statulu specificu austriacu se afla intr'o situatiune trista politica si financiaria. Indata ce s'a publicatu diplom'a dela 20 Oct. 1860, s'a formatu unu partitu poternicu in Austri'a care s a numitu partitulu constitutiunei. Acestu partitu a avutu maioritatea si pana la 1867 a domnitu in tóta monarchi'a, de atunci inse numai in Cislaitani'a. Ce a facutu acestu partitu din monarchi'a austriaca? La 1862, candu aveamu inca si Veneti'a si o parte a Lombardiei cheltuielile monarchiei intregi erau preliminate cu 389 milióne. Si acuma dupa budgetulu de façia avemu numai noi din Cislaitani'a cu 32 milióne mai multe cheltuieli decatu avea inainte intrég'a monarchia. Aceste cheltueli le-a provocatu mai cu séma sistemulu dualisticu. Si óre ne amu imbogatitu noi in mesur'a aceea, in care spesele s'au urcatu? Din contra. Libertatea politica e scumpa, dér' aduce si folóse. Libertatea inse, care o avemu noi, e in adeveru scumpa, dér' ce libertate e acést'a, ce folosu a adusu ea popóreloru Austriei? Pe calea acést'a nu mai merge. Speru, ca si maioritatea o va recunósce. Ecuilibrulu in budgetulu statului nu e cu potintia, déca nu e ecuilibru in institutiunile politice, in statu. Unu asemenea ecuilibriu se póte ajunge numai prin restabilirea unitatii monarchiei, in catu este de lipsa spre a realisá egal'a indreptatire a popóreloru si a tieriloru. Dela regimulu de astadi inse nu se póte asteptá o initiativa folositória. Pentru-ca voiescu dér', cá sistemulu se se schimbe, dorescu, cá camer'a acést'a se fia catu mai curundu disolvata. Nu vedeti in ce situatiune ne-a adusu nemultiamirea din laintru façia de cestiunea orientala, facia de Russi'a?

„Imperiulu sufere de-o bóla grea si periculósa. A c e s t u i m p e r i u n'are se fia g e r m a n u, n i c i s l a v u, c u a t a t u m a i p u ç i n u i n s e u n u i m p e r i u m a g h i a r u ! Elu trebuie se remana dér' ceea ce este dupa natur'a s'a. G rmanii Austriei potu se contribuie mai multu la acést'a, ca-ci destinele monarchiei sunt in manile loru. Ei nu trebuie se domnésca, dér' potu remané totudeaun'a cei d'antai in monarchia. Slavii voru jertfi totu pentru esistinti'a imperiului, inse nu voiescu se se ingrópe sub ruinele lui. Sperezu ca si maghiarii se voru aflá in fine indemnati de a consimti cá, u n i t a t e a m o n a r c h i e i s e s e r e s t a b i l é s c a a s t f e l i u, i n c a t u f i a c a r e p o p o r u s e 's i a f l e a s i g u r a t a i n t r 'e n s a p e l e n g a l i b e r t a t e a p o l i t i c a s i e s i s t e n t i'a n a t i o n a l a.“

Dupa Monti vorbesce progressistulu S c h ö n e r e r, care à la Nemeth si Helfy combate corruptiunea politica ce se aréta chiaru si intre deputati, intre care dice ca se afla multi „eunuchi politici“. Regimulu a crescutu unu feliu de „demimonda politica.“ (Presiedintele intrerupe aci pe vorbitoriu.) Parlamentulu austriacu dice Schönerer nu se bucura de-o reputatiune buna. Vieati'a parlamentara s'a discreditatu fórte, mai cu séma de candu cu comedi'a demissinnei cabinetului Auersperg. In localuri publice si in societati private s e d i s c u t a d e j a i n g u r 'a m a r e d i s m e m b r a r e a s t a t u l u i s i p r o v i n c i i l e n ó s t r e s e i m p a r t u l a s t a t e l e i n v e c i n a t e. Dupa parerea deputatului Schönerer numai unu mediulocu este, care póte se mai amane ruin'a statului si acest'a este votulu universalu. A urmatu apoi rutenulu N a u m o w i c z, care se plange asupra nedreptatiloru, ce trebuie se le sufere rutenii dela poloni si asupra miseriei ce domnesce la poporulu din Galiti'a. Niciodata, dice elu n'a fostu mai reu cá acuma. La alegerile ultime dietale s'a constatatu, ca a opt'a parte a mosieloru tieraniloru se afla deja in proprietatea jidoviloru camatari. Jumetate averea tieraniloru fiindu zalogita se póte dice ca este astadi in man'a ovreiloru si este periculu cá poporulu Galitiei se 'si pérda totu ce are . . . . .

Inchiaiamu aci. Icón'a e destulu de trista, ea ne face se ne gandimu si la necazurile nóstre la seraci'a poporului nostru la miseri'a la camatarii din tiéra dela noi si se — intrebamu: nu e ameniintiatu si tieranulu nostru totu de acelasiu periculu, desi nu intr'unu gradu atatu de mare, cá celu galitianu?

Transilvani'a.

Din cerculu Lapusiului, la 6 Martiu 1878.

Intr'o corespondentia din Novembre, an. tr. data din acestu cercu si publicata in „Gaz. Trans.“ s'a fostu spusu, ca in cerculu Lapusiului s'a facutu o schimbare mare in administratiunea politica. Protorele Rácz Miklos a fostu suspendatu. Se intrebá atunci tóta lumea ca pentru ce? Tompulu a respunsu. S'a aflatu ca respectivulu a fostu mancatu din banii publici vreo 3500 fr. v. a. Acést'a suma trebuie se o plotésca suspendatulu pretore si fiinduca dealtmentrea a fostu omu de omenia vá remané lucrulu intratat'a. Asia e la noi. In loculu acelui'a, cu ocasiunea restauratiunei din 27 Decembre a. t. comitele supremu si-a impusu éra omulu seu, caruia i-a incredintiatu conducerea cercului. „Si-a impusu omulu seu“ ca-ci alegerile din 27 Dec. au fostu numai unu jocu pentru implinirea vointiei comitelui. Chiaru maghiarii diceau, ca „o atare alegere inca nu au mai vediutu.“ Reu s'a insielatu romanimea acestui cercu, candu sperá ca ilustrulu comite ei vá implini odata dorinti'a si-i vá pune unu pretore de nationalitate romanu. Reu se vá insielá inse si illustrulu comite in omulu seu, candu in locu de conducere va vedé numai confusiune, ca-ci cu fabule si parabole a la „Isopu“ nu departe vomu merge.

Noulu pretore Gyárfás Ferencz inse a inceputu a dá semne de vietia si a se sili, cá se arete superiorului seu, ca e omulu in care nu s'a insielatu, si ca va pune in respectu pe romanii ce-i de „idei contrarie statului“. Asiá-'su adeca stigmatisati inteligentii romani de aici pe bas'a mintiuniloru si a clevetiriloru.

Cea d'antaia fapta prin carea a vrutu sesi castige merite noulu pretore si se arate, ca nu inzedaru e tramisu aici, erá o alegere municipala in Masicá. — E de insemnatu, ca in comitatulu nostru alegerile facute in Novembre s'au anulatu in vreo 5 cercuri electorale unde s'au fostu alesu romani.

Erá adeca o intrebare de viétia pentru cei dela carm'a comitatului, déca intrá in opositiune si cei 66 romani, a caroru alegere a fostu nimicita. — Intre alegerile anulate a fostu si cea din Masic'a, care pentr'unu nodu in papura s'a fostu stersu dispunendu-se alt'a pe 15 Februariu a. c.

Noulu pretore s'a sufulcatu la lupta, si-a strinsu tóta poterea, mai antaiu amenintiandu in drépt'a si steng'a, cá se se infrice cei slabi la angeru, apoi ponendu in talpi pe toti notarii si colectorii subordinati. Amblat'au notarii cu limb'a scósa in susu si in josu, amenintiat'au poporulu cu cate verdi si uscate.

Cei amenintiati de dlu pretore inse nu s'au temutu a desteptá poporulu pe cale legala. Astfeliu dupa atatá sfortiare poporulu s'a adunatu la urna in 15 Februariu a. c. si din 101 votanti 93 au votatu totu pentru cei ce se alesesera in Novembre a. tr.; ér' pretorele capatandu si ds'a unu votu a storsu de sila de mila pentru candidatii oficiosi 8 voturi. Se vede acuma destulu de claru ca poporulu desceptatu odata scie in cine se-si puna increderea, apoi fia acei'a si nisce „dascalasi seraci" dupa espressiunea dlui pretore. Au trebuitu dér' se invetie din acést'a carmacii nostrii, ca fabulele si parabolele à la „Isopu" ale pretorelui nostru nu ducu la scopu, si nici voru folosi ori decate-ori se voru indreptá in contra natiunalitatii nóstre; apoi ca forti'a si ameniutiarea cu aceea nu vá avé resunetu, pana candu scimu, ca avemu constitutiune si traimu constitutionalmente.

Unu ce batatoriu la ochiu s'a intemplatu cu ocasiunea acelei alegeri. Unu cortesiu principalu alu pretorelui, anumitu Anka Sándor din C-Monastiuru, s'a portatu camu aspru cu poporulu luandusi inaltulu aeru de alu dascali. Poporului i s'a parutu acést'a cam curiosu. Fiindu intrebatu de cineva, ca pentru-ce se amesteca asia tare unde nu i-ar' prea ferbe ól'a, a respunsu: „Bine, voi dati sfatu numai, dér' nu dati si colacu." Ducase déra dlu Anka si de acumu nainte la colacii domniloru. Se vorbesce, ca pretorele se va nisui cá cu ori-ce pretiu se se anuleze érasi alegerea din Masic'a. Intemplese si acést'a, ca-ci atunci mai bine ni se voru deschide ochii si vomu poté dice cu totu dreptulu, ca libertatea constitutiunei la noi e numai jocaria in man'a celoru poternici.

Nu vomu desperá inse, ca-ci desperarea nu e devis'a nostra. Vomu respinge cu resolutiune tóte insinuarile, vomu respinge cu indignatiune tóte suspitiunarile ce se arunca asupra nóstra, ca adeca: amu fi patrioti rei, ca nu ne iubimu patri'a, ca suntemu muscali incarnati, ca conspiramu ect. si alte barfele luate din ventu. Niciodata nu póte fi causa de a inegri pe cinev'a si ai detrage patriotismulu pentru aceea, ca la cutare actu constitutionalu de mai mica ori mai mare importantia n'a impartasitu ideele maghiariloru.

Dupa mine aceste suspitionari si ofense brutale indreptate in contra patriotismului nostru potu se provina numai din doue cause. Séu ca fratii maghiari vreau asi bate jocu de noi si astfeliu a ne amari si mai tare viéti'a si asia destulu de amara, séu ca ei-isi inchipuescu despre noi intru adeveru atari chimere, si atunci nu potu se dicu decatu, ca traimu intre o multime de „Don Quichotti" demni de compatimitu. Adenca este in animile nóstre iubirea patriei si neclatita credenti'a catra tronu si amara ne este ofens'a in contra acestui simtiementu alu nostru. „F."

Revist'a diuareloru din Romani'a.

Cetimu in „Romanulu":

„Plevn'a a cadiutu; gatitive inse pentru lupt'a cea mare contr'a Plevnei din intru. Acésta Plevna o vedu redicandu-se si ve previnu, ca ea ve va cere voue rabdare, lupte si sacrificii mai mari, chiaru decatu trebuira fratiloru vostri ostoni pentru a invinge pe cei din Piev'a din afara." Aceste fura cuvintele, ce adresá C. A. Rosetti juniloru, cari luara parte la manifestarea, ce se facù in Bucuresci, candu veni scirea despre caderea Plevnei. — Ce este acea Plevna, de care vorbescu radicalii? intrebara atunci cu furia diuariele opositiunei. Nu respunseramu, pentru-ca sciamu, ca esplicarea, lamurirea acestoru cuvinte va da-o in curundu insusi ilustr'a opositiune, si-a dat'o si fórte curundu; si cu prisosu a aretatu ea tuturoru, care este acea Plevn'a.

„Russi'a ne cere Basarabi'a Guvernu si natiune o refusá prin motiunea dela 26 Ianuariu. Acestu refusu, facutu cu unanimitate de tóta tiér'a si de tóte partitele, ne da taria in ochii Russiei si ai Europei. Ce face opositiunea? Patru dile abia trecura si la 30 Ianuariu dechiara din nou, in Senatu resbelu guvernului. Nu isbutesce. Ea vede si scie, ca acestu resbelu intestinu slabesce actiunea si incuragiéza pe straini, si cu tóte acestea la 13 Februariu reinouiesce ataculu si dechiara, ca guvernulu a lucratu fora voi'a natiunei, ca este tradatoriu si ca nu póte representá natiunea si drepturile ei in façi'a Europei.

„Opositiunea scie bine, ca prin voi'a natiunei guvernulu a potutu face ceea ce s'a facutu. Dechiarandu contrariulu, ea dice Europei nu numai ce nu este, dér' inca ca aci nu este o natiune, ci o turma, care se supune la totu ce'i cere guvernulu si chiaru la versarea sangelui ei. Deci o asemenea natiune nu póte fi unu bulevardu. Avé celu puçinu opositiunea unu ministru? Nu. Ministrulu actualu a sumatu-o se'si desemne ministrulu si program'a si ea n'a datu nici un'a nici alt'a. Pentru ce dér' aceste atacuri facute numai pentru a slabi natiunea si actiunea ei in tóta Europ'a? D. Manolachie Costachie, acusandu guvernulu in Senatu, dise: „Nu'mi este permisu a numi persón'a, dér' mi-a spusu unu aginte strainu." . . . . . . D. primu-ministru: „Nu'lu poti spune." D. ministru din afara: „Cea mai mare inesactitate." D. primu-ministru: „Ati fostu mistificati." Si dlui Boerescu ii dise: „Mandatarii d-vóstre, cari se ducu la Vien'a, v'au mistificatu." Si la tóte aceste grave intempinari opositiunea fù silita se'si plece fruntea si se taca.

„Dlu Bratianu spuse asemenea in Senatu, ca: „D. Manolache Costachie are cate o opiniune, pentru care este passionatu, si vede tóta fericirea tierii in acea reforma. De vreo cativa ani d. Manolache Costache nu doresce decatu schimbarea Constitutiunei, mai cu séma in ceea ce privesce legea electorale. „Ei bine, adause primulu-ministru, me adressezu chiaru si la d-s'a, cá se lucreze pentru intarirea regimului parlamentariu. Nu potu dice, ca Constitutiunea nóstra este perfecta, mai dise presiedintele Consiliului. Amu spus'o acést'a si marelui cancelariu alu Russiei, care ne dicea: „De aceea conservatoriloru nu le place se fiti la potere, fiindu-ca nu modificati Constitutiunea."

Éca dér' dovedita in modu invederatu caus'a, pentru care guvernulu actualu este atacatu: Suprimarea institutiuniloru liberale. Éca Plevn'a din intru ce voru se-o redice si din care apoi se bombardeze natiunea. Éca pericolulu aretatu junimei de C. A. Rosetti, care si astadi dice tutoru romaniloru: Stati uniti, lucrati mereu, multu si bine, ca-ci numai astfeliu veti poté scapá Constitutiunea si libertatile publice.

— Doui adversari neimblanditi, dice „Romani'a liber'a", are astadi cabinetulu din Bucuresci. diplomati'a russésca si pe capii clubului centru din Romani'a. Si unii si altii voiescu si lucréza spre a resturná pe cei, cari se afla in capulu afaceriloru romanesci. Acést'a simultaneitate de dorintie si de actiune o credemu fortuita, dér' multu ne malnesce. Russi'a este superata pe guvernu si pe Romani'a, fiindu-ca ne amu impotrivitu la schimbarea Basarabiei. Totu pentru acestu cuventu fiva superatu si centrulu? Nu voimu se credemu, ca acesta e motivulu superarii reactiunariloru" s. c. l.

„Press'a" — organulu conservatoriloru din centru — combate afirmatiunea „Romanului", ca conservatorii ar' fi complicii Russiei pentru retrocessiunea Basarabiei, fiindu-ca nu s'ar' aretá atatu de pessimisti cá „Romanulu". Avemu sperantia, dice „Press'a", ca Russi'a va sustiené drepturile romaniloru inaintea congressului si ca va renuntiá la Basarabi'a. Dér' guvernulu, caruia i s'a vorbitu de multu despre retrocessiune, n'a facutu nimicu spre a-o preveni. Déca amu intrebuintiá sistemulu „Romanului", amu poté se dicemu si noi despre elu, ca numai de aceea s'arata atatu de hostilu catra Russi'a, pentru cá se se faca placutu vr'unei alte poteri. In fine dice „Press'a", se fia liniscitu guvernulu in privinti'a dorintiei, ce dice ca o are opositiunea de a veni la potere, pentru ca, din neferícire, nu potemu se speramu, ca va veni unu altu guvernu, decatu numai intr'o epoca indepartata, candu voru fi a se repará relele provocate de cotaclism'a, care sta se transforme Orientulu.

Cartea verde a Romaniei.

Garantarea neutralitatii Romaniei — Inapoiarea gureloru Dunarii.

1. O telegrama a dlui N. Ionescu catra agintele romanu la Vien'a anuncia plecarea dlui Ghic'a la Londr'a in missiune speciala. D. Ionescu adauge ca impressiunea adusa aici din Livadi'a este, ca Russi'a va tratá pe Romani'a intr'unu modu paternu, dér' ca e dispusa a face inca mai multu, si chiaru resbelu, pentru liberarea Slaviloru din Turci'a. (8 Septembre.)

2. O telegrama a dlui I. Ghic'a din Petersburg intrebandu pe guvernu, care 'i va fi atitudinea in casu de resbelu intre Russi'a si Turci'a. (16 Septembre.)

3. O telegrama a dlui N. Ionescu cá respunsu dlui I. Ghic'a, in care spune, ca guvernulu nu se póte pronunciá, dér' multiamesce Russiei pentru simtiemintele ei binevoitóre (19 Sept.)

4. O telegrama a dlui N. Ionescu catra agentii romani anunciandu concentrarea trupeloru pentru manevrele de tómna, justificate si de impregiurari. (25 Sept.)

5. O telegrama a agentului din Vien'a comunicandu unu articolu din „Fremdenblatt," care dice ca, déca garanti'a puteriloru s'ar' intemplá se lipséscа Romaniei, acestu Statu ar' puté se se afle in necesitatea de a rupe cele din urma legature ce are cu Pórt'a. In acestu casu, puterile nu voru avé nimicu de obiectatu. (26 Octobre.)

6 O telegrama a dlui N. Ionescu catra agentii romani dandule ordinulu de a sondá dispositiunile poteriloru in ceea ce privesce sanctionarea garantiei acordate Romaniei prin tratate. (22 Oct.)

7. Unu reportu din Rom'a alu dlui Gheorghianu privitoriu la o intrevorbire ce a avutu cu d. Melegari, care a disu, ca neutralitatea Romaniei este destulu de bine garantata, si ca nu crede ca puterile se voru ocupá de altu-ceva de catu numai de regularea conditiuniloru provincieloru revoltate din Turci'a. (25 Oct.)

8. O telegrama a generalului Ghic'a anunciandu sosirea la Constantinopolu a lui Mazar-pasi'a, care se dice tramisu de guvernulu romanu pentru a oferi guvernului otomanu cooperarea armatei romane in casu de resbelu. (30 Oct.)

9. O telegrama a dlui N. Ionescu catra generalulu Ghic'a autorisandu'lu a desminti pe Mazarpasi'a. (31 Oct.)

10. O telegrama din Paris tramitiendu o telegrama a dlui Ion Ghic'a, care dice ca lordulu Derby, de si a promisu ca Conferinti'a se va sili a face se dispara ori-ce causa de neintielegere, totusi n'a pututu luá nici unu angagiamentu. (3 Novembre.

11. Unu reportu alu dlui Ion Ghic'a anunciandu intrevederea ce a avutu la Londr'a cu lordulu Salisbury carui'a i-a inmanatu notitie privitórie la Romani'a. (3 Nov.)

12. O telegrama a dlui Siendrea comunicandu ca d. I. Ghic'a a avutu o intrevorbire cu marchisulu Salisbury, care i-a spusu ca Engliter'a va face unu casus belli din o invasiune in Romani'a. (5 Nov.)

13. O telegrama a dlui Balacénu dicundu ca, pe catu timpu Romani'a va face parte din imperiulu otomanu, ea nu va putea dobandi alta garantia de catu aceea, pe care Europ'a a datu-o Turciei. (6 Nov.)

14. Unu reportu alu dlui Siendrea, dicundu ca ducele Decazes i-a spusu, ca nu póte altu-ceva de catu a face cá plenipotentiarii Franciei se supuna conferintei cestiunea Romaniei. (10 Nov.)

15. O telegrama a dlui Gheorghianu, anunciandu, ca ambasadorulu italianu va fi insarcinatu de a sustiené cererea Romaniei inaintea conferintiei. (13. Novembre.)

16. Not'a conforma a dlui Gheorghianu, adaugundu ca ministrulu italianu a disu, ca guvernulu romanu ar' face bine, déca ar' lasá cestiunea cu totulu in manile conferintiei. (13. Nov.)

17. Reportulu dlui Degré, care anuncia ca d. de Bülow 'i-a spusu, ca in casu de resbelu nu remane de catu, cá fia-care se se proserve cum scie si crede mai bine. (15 Nov.)

18. Not'a dlui N. Ionescu anunciandu generalului Ghic'a ca guvernulu a otaritu se tramita pe d. Dumitru Bratianu in missiune speciale la Constantinopolu pentru a cere dela conferintia consacrarea statului politicu alu Romaniei prin o garantia speciale pentru neutralitatea ei perpetua si indicarea unei linii de purtare in casu de resbelu. (26 Novembre.)

19. Telegram'a generalului Ghic'a, care insciintiéza pe guvernu ca plenipotentiarii francesi n'au instructiuni de catu in privinti'a cestiuniloru in litigiu intre Romani'a si Turci'a, ér' nu pentru neutralitate. (29 Nov.)

20. O telegrama a generalului Ghic'a anunciandu ca Sir Elliot n'a primitu instructiuni in privinti'a neutralitatii Romaniei si ca nu crede, ca puterile voru voi se se ocupe de gurele Dunarii. (2 Decembre.)

21 O telegrama a generalului Ghic'a reportandu, ca represintantulu Italiei i-a declaratu ca conferinti'a nu se va puté ocupá de neutralitatea Romaniei. (3 Dec.)

22. Reportulu generalului Ghic'a despre convorbirea ce-a avutu cu marchisulu Salisbury, care a recunoscutu ca neutralitatea ar' fi in adeveru folositóre, dér' nu póte fi propusa candu puterile s'aduna pentru a face o suprema incercare, cá se mantiena pacea pe basele tratateloru in vigóre. A vorbi de neutralitatea Romaniei ar' fi a provocá desbateri atitiatóre si a cere modificarea pactului internatiónalu de la 1856. Lordulu Salisbury a catatu se probeze apoi, ca neutralitatea nu póte fi de nici unu folosu pentru Romani'a situata pré departe de tierile garante, care nu voru puté nicíodata se considere cá unu casus belli infractiunea adusa acestei garantii. (6 Dec.) [Va urmá.]

Diverse.

(In caus'a unei eventuale mobilisari) ministrulu pentru aperarea tierei a indreptatu catra tóte municipiale tierei unu rescriptu, prin care li se face cunoscutu, ca in casu de mobilisare generala séu partiala reservistii cei din armat'a

comuna si honvedii se potu servi de cali ferate si vapóra pentru calatóri'a de acasa pana la statiunea porunchita. Pentru pretiulu transportului, care nu se depune de respectivii soldati, s'a facutu o invoiéla cu tóte institutele de comunicatiune Austro-Ungaresci, care invoiéla are a se face indata cunoscuta. Majestatea S'a a concesu, la propunerea ministrului comunu de resbelu, cu resolutiune preainalta, cá in casu de mobilisare se se aplice cá comandanti la despartiemintele sanitarie, la spitalele de campania, de reserva si la cele mai mari de garnisóna, pre cumu si cá comandanti pentru statiuni de etapa vice-coloneli si majori destoinici dintre cei, cari nu 'su in activitate, séu dintre pensionisti.

(U n u b a l u c u i n t e n t i u n e s e d u c a t ó r i a i n B a i ' a d e C r i s i u.) Ni se scrie din Bai'a de Crisiu: Pe la finea carnevalului in 5 Martiu a. c. se arangiá si la noi unu balu, despre care se dicea in invitatiuni: „venitulu curatu e destinatu spre scopu filantropicu.“ Astfeliu fiindu dér' scopulu balului figurau in comitetulu arangiatoriu si doui romani, ear' ceilalti erau maghiari. Acesti din urma cugetau, cá in modulu acest'a se ajunga aceea, ce nici chiaru potintii din anii trecuti n'au potutu se faca, adeca prin seducere se adune bani pentru infiintiarea unei casine maghiare. De aceea in biletulu de invitare era disu unu ce nepracticabilu si neindatinatu: „Scopulu filantropicu ilu va destina maioritatea cu ocasiunea petrecerei, in intervalulu pausei.“ Sireti'a ce era batatória la ochi si intentiunea maghiariloru, cá se se destineze venitulu acelui balu cu ori-ce pretiu pentru-o casina maghiara, ér' nu pentru spitalu, dupa cumu asteptamu, fú descoperita si asia uneált'a siréta cu adjutorii ei supusi nu 'si potú ajunge scopulu, deórace nici unu romanu nu participá la acelu balu. Candu a venitu lucrulu la destinarea scopului venitulu curatu s'a donatu spitalului din locu, venitulu care dupa facerea socotelei fú: nula. Va se dica domnii maghiari cu mamelucii loru, voindu a seduce pe romani, cá se contribuie si ei cu banii loru pentru infiintiarea unui locu de distractiune si asia dicundu unei scóle superióre de maghiarisare, se blamara insisi. „Patavinus.“

(D. g e n e r a l u C e r n a t u) a fostu insarcinatu cu inalt'a si onoratóri'a missiune de a imparti in numele Domnitoriului Carolu semne de distinctiune braviloru ostasi raniti, cari se afla in spitalele din Iasi. Dupa cumu ne spunu diuariele din Iasi d. generalu Cernatu a fostu primitu de catra orasiani cu mare caldura, a visitatu spitalele si a remasu incantatu de curatiani'a aceloru asiediaminte si de bun'a ingrigire ce se da ranitiloru. Joi in 23 Februariu s'au presentatu oficierii din guard'a civica in mare tienuta inaintea dlui generalu Cernatu, care a esprimatu dep'in'a s'a multiamire legiunei a XIII de Iasi pentru gráb'a, cu care a respunsu la apelulu facutu de tiéra.

(A d e v e r a t u l u v i t é z u.) Amu anuntiatu deja — scrie „Stafet'a“ din Iasi — ca, cu ocasiunea inspectarei spitaleloru din Iasi, D. Generalu de divisiune Cernatu a distribuitu si unui numeru de medalii „Virtutea militara.“ In spitalulu Sant'a Mari'a, D. Generalu apropiandu-se de patulu ranitului Petrache Gheorgiu si voindu a'i dá medali'a acest'a respunse, ca multiamesce dlui Generalu, dér' ca elu avea deja acea medalia, c e i s ' a d a t u p e c a m p u l u d e l u p t a. Intrebatu de D. Generalu pentru ce nu o aratase inca, modestulu ostasiu respunse: p e n t r u a n u i n t r i s t á p e c e i l ' a l t i c a m a r a d i a i m e i, c a r i i n u o a v é a u; s e t r a i t i d l e G e n e r a l u! Acestu adeveratu vitédiu este nascutu in Comun'a Obislov'a, judeciulu Romaniei Valcii. Multa vreme se crediuse ca ran'a lui nu se putea vindecá, din caus'a vre unei sfaramaturi de óse, ce nu se scosese inca. D. Dr. Filipescu voindu a procedá la estragerea acelei sfaramaturi, scóse in urm'a unei frumóse operatiuni, u n u i m e n s u p l u m b u c o n i c u. De atunci bravulu nostru merge spre bine; se nu uitamu a adauge, ca figur'a ostasiului in cestiune este din cele mai simpathice, si nu fara o espressiune de adeverata energia martiale.

(T r o f e e l e R u s s i e i.) Se scrie din St. Petersburg: Dupa reporturi oficiale russe, armat'a Asiei a facutu prisonieri, dela inceputulu resbelului, 14 pasiale si 50,200 oficieri si soldati turci; a luatu 662 tunuri, 16,000 corturi si 42,000 pusci, precumu si o cuantitate enorma de provisiuni si de munitiune. Numerulu cailoru, pe cari acést'a armata i-au luatu dela turci, se urca la 18,000. Iataganele, pistólele si puscile ce s'au luatu dela trupele neregulate inca nu sunt numerate, nici armele ce s'au aflatu in stare rea. Armat'a din Asi'a a gasitu in cale-i 12.000 soldati turci bolnavi séu raniti. — Armat'a dela Dunare a facutu prisonieri dela inceputulu osti'itatiloru pana la semnatur'a armistitiului: 15 pasiale, 113.000 oficieri si soldati; a luatu cu totulu 606 tunuri de calibru diferitu, 9600 corturi si 140.200 pusci de sistemu anglesu. Acést'a armata a luatu mai departe 24.000 cai. Numerulu pusceloru, iataganeloru si pistóleloru luate dela trupele neregulate se urca la 200.000; dela Circassiani s'au luatu 13.000 lanci, dela turci este asemenea fórte mare. Se constata in fine, ca russii au gasitu pretutindeni, in Asi'a cá in Europ'a, cuantitati mari de provisiuni de sare, pana si urezu. Turcii gramadisera in tóte locurile enorme cuantitati de munitiune, mai cu séma multa érba de pusca in barele si mai multu de 500 milióne cartusie. Fiacare turcu, care a fostu facutu prisonieriu, avéa la sine cam la vreo 70 cartusie.

(E r n e s t o R o s s i) celebrulu tragedistu italianu se afla de mai multu timpu in Romani'a. Elu a datu mai multe representatiuni in Bucuresci, unde a fostu imbraçiosiatu simpathicu si in modulu celu mai distinsu. Rossi se afla in Iasi, unde a intempinatu o primire nu mai puçinu afabila. Domnitoriulu Carolu a acordatu renumitului artistu italianu gradulu de oficieru alu ordinului „Steau'a Romaniei.“

(U n u g r e c u,) Constantinu Ionu, scrie Dorobantiulu“, s'a prinsu pe piati'a St. Antonu, in nóptea de eri, imbracatu cu uniforma de sergentu de orasiu, incinsu cu tesaculu regulamentariu si spuindu, ca urmaresce pe cineva. Inhatiatu de adeveratulu sergentu alu postului, greculu i-a oferitu 10 lei noui, cá se lu lase. Acést'a era inse totu un'a, cá cumu ar' fi disu: sunt hotiu, arestatime!

(O v r e i p u n g a s i.) Bucurescii sunt inundati de pungasi ovrei, scrie „Dorob.“ Astfeliu evreulu russu Wassermann Leibu s'a prinsu cu 75 ruble de chartia false si trei bancnote. Voindu a corumpe pe oficieriulu de guardisti Constantinescu, i-a oferitu 4 poli imperiali (napoleoni) spre a 'lu face scapatu, dér' inzedaru, ca-ci ovreulu a trebuitu se mérga in arestu.

(Casu de mórte.) In 8 Martiu n. a repausatu bravulu parochu gr.-cath. alu Bistrei Augustinu Coltoru dupa unu morbu greu de peptu in etate de 59 ani.

Higien'a si Scól'a.

Foia pentru sanetate, morbi, educatiune si instructiune.

Va esi in 1/13 dt a fia-carei luni in numeri cate de o cóla cu invelitoria colorata, si va publicá: articlii din sfer'a igienei, medicinei naturale si a educatiunei si instructiunei poporale, — urmarindu afara de aceea toti pasii facundi pe terenulu scolariu si literariu si tienendu in evidentia pe cetitorii sei cu tóte legile si dispositiunile privitorie la caus'a igienica si scolasteca.

Numerii restanti se voru supleni in decursulu semestrului I. a. c. edendu-se nrulu 1 (pentru Ianuariu) in 1/13 Martiu, nrii 2 si 3 (pentru Februariu si Martiu) in 1/13 Apriliu nrii 4 si 5 (pentru Apriliu si Maiu in 1/13 Maiu, — de acilea inainte apoi va urma regulatu cate unu nru la 1/13 a fia-carei lune.

P r e t i u l u d e p r e n u m e r a t i u n e pe anulu intregu e 2 fl. v. a. — Pentru Romani'a si strainatate 5 franci — lei noi. — C o l l e c t a n t i i primescu dela 5 esemplaria solvite — unulu gratificatiune.

Articlii, corespondentiele si totu ce privesce redactiunea — se se adreseze: L a r e d a c t i u n e a foiei „H i g i e n ' a s i S c ó l ' a“ in T e m i s i o r a (Temesvár); ér' banii de prenumeratiune, reclamatiunile si totu ce privesce editiunea — se se adreseze: L a e d i t i u n e a f ó i e i: „H i g i e n ' a s i S c ó l ' a“ in G h e r l ' a (Szamosujvár.)

Redactoriu: Dr. P. Vasiciu. Editoru: N. F. Negrutiu.

Sciri ultime.

Sectiunile d e l e g a t i u n e i u n g a r e au primitu propunerea lui F a l k pentru incuviintiarea creditului de 60 milióne cu unanimitate. — In comitetulu budgetariu alu delegatiunei austriace a declaratu contele Andrásy, ca guvernulu nu are intentiune a ocupá Bosni'a. Inainte de congressu nu se va face mobilisare. Andrásy desminte tóte sgomotele despre pregatiri de mobilisare. [La desbaterile din delegatiuni si la vorbirile cont. Andrásy vomu reveni mai pe largu in numerulu venitoriu.]

Guvernulu anglesu a cerutu dela marile poteri cá se fia admisa si G r e c i ' a la congresu. — Insurgentii din Macedoni'a au luatu Platamos si Rapso si au intreruptu comunicatiunea intre Macedoni'a si Thesali'a. Ei au dectaratu uniunea cu Greci'a. Insurgentiloru din Epiru nu le merge totu asia de bine, se dice, ca au fostu batuti de catra turci.

Tecstulu oficialu alu conditiuniloru de pace inca nu s'a publicatu. — Marile poteri se fi aderatu in principiu la tienerea C o n g r e s s u l u i in Berlinu. Cu tóte aceste congressulu inca nu este asiguratu, nici loculu, unde se se tiena, nu e inca ficsatu definitivu.

Unu telegramu dela Sibiiu alu lui „K r o n s t ä d t e r Z e i t u n g“ spune, ca juriulu din Sibiiu achitatu cu unanimitate pe redactorulu acestei foi d. H e n r i c u G ö t t, care din caus'a unui articolu indreptatu contra comitelui sasescu Wächter a fostu acusatu pentru delictulu de agitatiune §. 300 alu codicelui penalu.

Ajutorie pentru raniti.

Brasiovu, in Decembre 1877.

Ofrande pentru soldatii romani raniti, primite de subsemnatulu din comun'a S i m o n u - B r a n u l u i prin preotésa M a r i ' a I. M o s i o i u si tramise prinçiului Dimitrie Gr. Ghic'a, presiedintele „Crucei rosie“ la Bucuresci.

D i a m a n d i I. M a n o l e.

Ioanu Mosioiu, parintele 2 fl., Iosifu Enescu 1 fl. 50 cr., Niculae Enescu 1 fl., George Enescu 1 fl., Mari'a I. Mosioiu, preotés'a 1 fl., Ilariu Reitu, invetiatoriu 1 fl., Ioanu Obancea 20 cr., Niculae si Saft'a Chiusdea 20 cr., Ioanu Eftinu 40 cr., Aronu I. Genusie 50 cr., Saft'a I. Druga 20 cr., George Cheroiu 20 cr., Iosifu Saracila 20 cr., Ioanu I, Puscariu 80 cr., Nicolae I. Genusie 20 cr., George Puchinu 10 cr., George Busiocu 20 cr., Nicolae Babesiu 10 cr., Elie Bucsia 20 cr., Ioanu Pepine 20 cr., Nicolae Herda 10 cr., Saft'a N. Mallu 10 cr., George Nenciu 44 cr., George Lazescu 30 cr., Nicolau Draganu 10 cr., Constantinu Obancea 10 cr., Nicolae Baduliciu 10 cr., Petru Gontia 20 cr., Ioanu Cat. Obancea 22 cr., Ioanu I. Ioanoiu 10 cr., Andreiu Obancea 10 cr., Ioanu G. Saracila 10 cr., I. I. Reutia Cojocariu 20 cr., Ioanu N. Eftinu 20 cr., An'a Ios. Scortia 10 cr., Aronu Druga 20 cr., Ioanu Ivanoiu 10 cr., Stanc'a Nóghea 10 cr., An'a Varth. Badescu 10 cr., Mari'a I. Nenciu 10 cr., Mari'a I. Albusioiu 15 cr., Parasch. Cm. Pepine 20 cr., Nicolae Obancea 20 cr., Nicolae Malusielu 20 cr., Vlad. Szing'a 10 cr., Teodoru Scortia 10 cr., An'a Vl. Cenusie 5 cr., An'a Ios. Zabava 20 cr., Eftinu Petru 10 cr., Comanu Eftinu 20 cr., Nicolau Tataru 10 cr., Coman. Enescu 20 cr., Revec'a G. Obancea 10 cr., Stan'a Iarc'a 6 cr., Nicolau Furnica 20 cr., Ioanu Malusielu 10 cr., Mari'a Helsdörfer 10 cr., Ioanu D. Obancea 10 cr., Nicolau Buzea 10 cr., Stanc'a N. Postea 20 cr. S u m ' a t o t a l a 17 fl. 2 cr. v. a.

O f e r t e i n p a n z a: Mari'a I. Mosioiu, preotésa 1 stergariu de 4 coti, Mari'a I. Herda 4 coti panza, Dobr'a Lazescu 3 coti p., Mari'a G. I. Obancea 2 coti p., An'a G. Saracila 3 coti p., Mari'a I. Scortia 3 coti panza. S u m ' a 15 coti panza si 1 stergariu de 4 coti.

Dela romanele din I n d o l u, H a s m a s i u si S c h i o p u prin domnulu ad. prot. P e t r u V l a s u 27 st. panza, 5 stergare, 2 merindare, 1 chilo scama.

Dela dómn'a E m i l i ' a P o p u nasc. M a r c u s i u din Z e l a u, comitatulu Selagiului: 2 chilograme 70 decagr., scama fina, 48 triangule, 38 bandage si mai multe carpe.

Dela dómn'a C o n s t a n t i ' a d e P u s c a r i u nasc. C i r c ' a din P o s t ' a 1 chilogramu, 20 decagr. scama fina.

Fagarasiu, 29 Ianuariu 1878.

L i s t ' a ofertelorn pentru soldatii romani raniti in resbelu cu turci, colectate prin parochulu I o a n e P o p a C o m s i a si dirigentele N i c o l a e T r. P o p u din C o p a c e l u: Ioanu Popa Comsia 10 franci in auru, Nicolae Traianu Popu 1 fl., Ioane Popu 30 cr., Davidu Suciu 40 cr., Mateiu Grecu 50 cr., Davidu Grecu 19 cr., Ioane Comsitin 10 cr., Adamu Streza 19 cr., Mateiu Grama 10 cr., Davidu Grecu 17 cr., Zachiu Panchiosu 15 cr., Ioane Babetiu 9 cr., Mateiu Funariu 10 cr., George Grecu 20 cr,, George Nemesiu 19 cr., Mateiu Rachieriu 10 cr., Ioane Olteanu 10 cr., Davidu Manea 16 cr., Iosifu Rachieriu 20 cr., Ioane Mant'a 10 cr., Mateiu Funariu 19 cr., Nicolae Bulgaru 16 cr., Iacobu Streza 11 cr., Samuil'a Mant'a 10 cr., Iose Grama 9 cr., Constantinu Grama 7 cr., Ioane Munteanu 5 cr., Davidu Manta 19 cr., Nicolae Munteanu 10 cr., Samoila Grecu 10 cr., Ioane Grecu 10 cr., Streza Tócsia 16 cr., Zachiu Tócsia 13 cr., Ioane Grecu 12 cr., Nicolae Tócsia 14 cr., Ioane Orbanu 13 cr., Ros'a Tocsia 11 cr.

(Va urmá.)

Z i n c ' a R o m a n u, colectanta.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 8 Martiu st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	63.10	Oblig. rurali ungare	75.30
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	67.20	„ „ Banat-Timis.	78.30
Losurile din 1860	111 50	„ „ transilvane	77.50
Actiunile bancei nation.	802.—	„ „ croato-slav.	84.50
„ instit. de creditu	233.50	Argintulu in marfuri	104.80
Londr'a, 3 luni	118.80	Galbini imperatesci	5.59
		Napoleond'ori	9.49 1/2
		Marci 100 imp. germ.	58.55

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.